[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 697

ਆਤਮ ਰਾਮ

ਬਨਾਮ

ਚਾਰੰਜੀਤ ਸਿੰਘ

(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 2016 ਦਾ 27598)

10 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਐੱਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908-ਸੈਕਸ਼ਨ 149; ਆਰਡਰ VI, ਨਿਯਮ 17 ਜਵਾਬਦੇਹ 1994 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ - ਕਮਾਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ (07.10.96) ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1999 ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। – ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ-ਪਰ ਉਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ-ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ (ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਹਾਰਾ ਆਦੇਸ਼ VI, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਸੀ-ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਜੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਟ-ਕੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ-ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਹੱਦਬੰਦੀ, ਮੂਲ ਨੁਕਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ (ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ) ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਉਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963-ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) 20 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ 1.1 ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 149 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼' ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਉਹੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕੀਮਤ 250/- ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। 25/- ਤੱਕ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਕੀਤਾ. ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ (ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਰਡਰ VI, ਨਿਯਮ 17 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਜੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਟ-ਕੱਟ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5-7][703 ਜੀ-ਐੱਚ; 704 ਏ-ਐੱਚ; 705 ਏ-ਸੀ]

ਕੇ. ਰਹੇਜਾ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੱਠਜੋੜ ਮੰਤਰਾਲੇ (1995) ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 17:3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 960; ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ (1996) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 367: [1996] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 879; ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਕਰਮਚਾਰੀ ਗ੍ਰੀਹਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮਰਿਆਦਿਤ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ (2010)

14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 596: [2010] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1045-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.2 ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ, ਮੂਲ ਨੁਕਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 149 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ (ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ) ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਚੁਸਤ ਚਾਲਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.11.96 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 7.10.1996 ਨੂੰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ) ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱ toਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 13.10.1999 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 12.11.1996 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ (13.10.1999 ਨੂੰ) ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 12.11.1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਸਿਰਫ 13.10.1999 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 8-10][705 ਏ-ਐੱਚ; 706 ਏ-ਸੀ]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ (1995) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 960 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [1996] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 879 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ [2010] 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1045 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 2016 ਦੇ 27598.

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.05.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਰਐਸਏ ਨੰ. 2013 ਦਾ 1244.

ਬਸੰਤ ਆਰ., ਸੀਨੀਅਰ ਸਮਰ ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ, ਐੱਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਸੈਮੇਨ ਤਾਲੁਕਦਾਰ, ਆਰ.ਡੀ. ਰਾਠੌਰ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਜੇ. 1. ਇੱਕ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਧਾਰਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ (ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੈਮੇਨ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ;

(i) 12.10.1994 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 90, ਸੈਕਟਰ-21, ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਭਿਵਾਨੀ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਗਭਗ 1250 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ। ਗਜ਼. ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ 4,38,000/- ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 07.10.1996 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ.

(ii) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.11.1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iii) ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ. ਐਸ. ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਵਧੀਕ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਭਿਵਾਨੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1999 ਦਾ 240. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ 250 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਅਤੇ 25 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ।

(iv) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਜਿਸ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(v) ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 12.10.2002 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅੱਠ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ. ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨਃ

"(1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। 4,38,000/- ਅਤੇ 12.10.1994 ਨੂੰ 1,00,000/- ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਪੀ.

(2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਪੀ.

(3) ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਡੀ.

(4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਡੀ.

(5) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਡੀ.

(6) ਕੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਿਸ-ਜੋਇੰਡਰ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਜੋਇੰਡਰ ਲਈ ਮਾੜਾ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਡੀ.

(7) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ. ਪੀ. ਡੀ.

(8) ਰਾਹਤ।

(vi) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 09.08.2003 ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸੁਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ 08.09.2003 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

(vii) ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 09.08.2003 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(viii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 03.02.2006 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹੁੱਡਾ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(ix) ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ, ਭਿਵਾਨੀ ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ 2006 ਦਾ 181. ਮਿਤੀ 02.01.2013 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ।

(x) ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2013 ਦੇ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ. 1244 ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 20.05.2016 ਨੂੰ ਇਕ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

4. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 9.08.2003 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਉਹੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 149 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼' ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ,

ਇਸਦੀ ਉਹੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਤੀ 12.10.1994 ਸੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 7.10.1996 ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 12.11.1996 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 13.10.1999 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 7.10.1996 ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. (ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 3.10.1999 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ 1 3.10.1999 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕੀਮਤ 250/- ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ 25/- ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 5. ਇਹ ਸਿਰਫ 12.10.2002 ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ. ਇਹ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.08.2003 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਨ ਕੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

7. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਕੀਤਾ. ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ (ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਾਹ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਆਰਡਰ VI, ਨਿਯਮ 17 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ (ਕੇ. ਰਹੇਜਾ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਲਾਇੰਸ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ 1) ਜਾਂ ਜੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ 2, ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਕਰ੍ਮਚਾਰੀ ਘਰੇਲੂ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਮਰਿਆਦਿਤ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ 3) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਟ-ਕੱਟ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ।

8. ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ, ਮੂਲ ਨੁਕਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 149 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ (ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ) ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵਜੋਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਚੁਸਤ ਚਾਲਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ।

9. ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਵਾਲ' ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.11.1996 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 7.10.1996 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-2 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱ toਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 13.10.1999 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(1) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 17 2.1996

(2) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 367

(3) 2010 (14) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 596

12.11.1996 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ (13.10.1999 ਨੂੰ) ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 12.11.1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਸਿਰਫ 13.10.1999 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ.

10. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ ਹੋਈ ਖਾਰਜ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler